

văzut sediul în care-și desfășoară această activitatea. Sediul în care-și desfășoară Avocatul Poporului activitatea ar trebui să fie ca o biserică, deschisă permanent! Omul să poată intra și la poartă paznicul să nu întrebe: "Ce cauți aici?", ci "La care ghișeu să te îndrept?". Pentru că, vedeți dvs., la Avocatul Poporului vin oameni necăjiți, oameni care au probleme, oameni săraci. Ei au nevoie ca să fie sprijiniți de la început cu un sfat; deci solicitantul la poartă să spună: "Eu mă plâng pentru încălcarea dreptului la muncă!" Și cel de la poartă știe că pentru "dreptul la muncă" trebuie să se adreseze la camera cutare, la persoana cutare, ș.a.m.d. Problema sediului este o problemă pe care am ridicat-o de mai multe ori, am comunicat-o și într-o conferință de presă, unde însemna un sprijin al autorităților. Deși, repet, toate cancelăriile mari mă primesc, îmi prind ajutorul, dar nu fac nimic. Asta este durerea mea ca Avocat al Poporului.

S.C.: Eu vin din țara-mamă a Ombudsmanului și m-am preocupat ca să transmit cât mai mult această activitate țării căreia îi aparțin etnic. Denumirea de "Avocat al Poporului" consider că devine confuză pentru oricine, căci se poate interpreta că Avocat al Poporului este acela care apără în proces, gratuit, oamenii. În Suedia, "Avocatul Poporului" are misiunea de a efectua controlul în ce măsură Parlamentul, ministerele, întreprinderile județene și municipale, etc. respectă legea. Știu că domnul Dan Amedeu Lăzărescu, cel care este un bun cunosător al Ombudsmanului suedez, a propus termenul de Ombudsman și nu cel de "Avocat al Poporului". Atunci când am organizat seminarul despre "Avocatul Poporului" - "Justitieombudsmannen" în suedeză, am luat în discuție și un alt aspect al acestei funcții și anume acela al dreptului la informație publică al oricărui individ, indiferent de cetățenie, dreptul solicitantului de a-și păstra anonimul când cere o informație, etc.; tot în acest sens se înscrie și dreptul salariatului public de a da informații publice oricui, nu mai puțin presei, fără avizul șefului. În aceste câteva săptămâni cât am stat la București și am avut contact cu autoritățile, am fost șocat de atitudinea autorităților față de solicitanți pe de o parte, iar pe de altă parte, de faptul că nici un salariat public nu are curajul să vorbească cu presa fără să ceară aprobarea șefului. Aspectele acestea ale dreptului la informații publice, care sunt extrem de clare în Suedia și respectate, cum sunt ele oglindite în legislația română?

I.M.: Da. Ați amintit numele domnului Dan Amedeu Lăzărescu, am lucrat multă vreme cu dânsul în birou, chiar o dată mi-a și spus, el fiind un liberal de tradiție: "Dumneata ești mai liberal decât mine!". Dânsul a fost pus de noi să ne facă un material despre Ombudsman, pe care l-a și făcut, dar și dânsul își exprima, pentru că era un om corect, anumite îndoieli că va funcționa la noi această instituție. Și uneori îmi spunea, într-un mod mai simpatic, ce părere are dânsul despre această instituție. Și avea dreptate! Atunci nu prea-i dădeam dreptate, dar după aceea am constatat că avea dreptate. Avea mai multă experiență! În ce privește ce denumire să-i dăm acestei instituții, aici a fost o mare problemă și o mare dezbateră. S-a considerat că acest cuvânt "Ombudsman", fiind intraductibil, nu este accesibil ca limbaj juridic; legea trebuie să fie, pe cât posibil, simplă, s-o înțeleagă toată lumea. Și atunci s-a pus problema: cum altfel să-i spunem? Să-i spunem, ca în alte țări "Comisar Parlamentar"? La noi, cuvântul "comisar" duce spre comisarul de poliție. Să-i spunem mediator? Nu a fost acceptat. Să-i spunem "procuror parlamentar"? Cei mai mulți au insistat asupra denumirii, deși nici cea denumire nu cred că era cea mai bună, de "tribunul poporului"...

S.C.: Ca-n antichitatea romană...

I.M.: În primul rând s-au evitat cuvintele care în românește evocau fie poliție, fie procuratură, fie activității care nu intră totuși în această funcție.

După discuții, s-a introdus această denumire de "Avocat al Poporului", care și astăzi crează uneori confuzii, pentru că lumea nu este suficient informată. Vedeți, la noi funcționează de puțină vreme totuși această instituție și lumea confundă încă uneori "Avocatul poporului" ca instituție, fie cu avocat obișnuit și vin să ceară consultații, fie cu un avocat care, gratuit, ar trebui să te apere. Eu, exagerez puțin, cred că și unii agenți guvernamentali nu știu prea bine ce este acest "Avocat al Poporului" și de aceasta m-am convins în lupta mea permanentă pentru sediu. Eu n-aș putea să vorbesc totuși pentru trecut, să spun acum un an, când a fost colegul meu Paul Mitroi. Instituția a fost puțin dezorganizată din motive de personal, cred. Am introdus însă un sistem de transparență.

"Avocatul Poporului este unica instituție tipic vest-europeană!"

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Noi, echipa nouă care am venit, nu în sensul că cei care vin se laudă, dar pe baza experienței care s-a căpătat înainte, am încercăm puțin să ridicăm această instituție. Cum? Eu am încercat să explic parlamentarilor că Avocatul Poporului este unica instituție tipic vest-europeană, unica. V-am spus și despre Curtea Constituțională, dar cândva atribuțiile astea de control le îndeplinea Curtea Supremă de Justiție. Deci era un control constituțional, hai să spunem, de tip american înainte de război la noi. Ori acum noi ne-am înscris în exigențele acestea europene. Revenind deci. Am încercat să realizăm la început o transparență a activității, prin unele conferințe de presă, dar după aceea n-am mai realizat, pentru că n-am spațiu pentru aceasta, în afară de acest birou. La noi vin ziaristi, dar n-ai unde să îți 50 de ziaristi. Ziaristii pot să vină oricând, au ușe deschise. Dacă doresc să stea de vorbă cu mine, pot oricând să stea de vorbă cu mine, dar ei pot sta de vorbă (în clădirea asta noi suntem amestecați, suntem mai multe instituții aici) cu oricine, cu experții, cu consilierii respectivi. Ziaristilor li se pun la dispoziție datele necesare. Un singur lucru nu le pot pune la dispoziție, pentru că legea nu dă voie, interzice și eu zic, ca jurist, că bine face, să dai nume, adrese, etc. Noi le putem explica un caz, dar nu pot să spun "persoana X". Ca jurist eu sunt total împotriva celor de la televiziuni, care încălcă regulile de protecție a copiilor. Atunci când într-un proces este un copil de 6-8-10 ani, procesele se judecă în ședință secretă, pentru că nu poți să expui lumii un minor de 7-8 ani, chiar dacă este victimă, în ideea că faci justiție. Nu, aceasta ar fi un dezastru! Acel copil expus astfel va trebui mai târziu să plece din localitatea aceea, dacă este victima unui viol ș.a.m.d. De aceea, legile, și aicea justiția rămâne o carte de învățătură pentru toți, au stabilit niște reguli. La noi, din păcate, televiziunile

mai ales, pentru a-și menține, probabil, o mare afinență de ascultători, dau cazuri care lor li se par șocante, li se par interesante. Deja mă gândesc să cer direcției de specialitate să facă un studiu și să solicite Parlamentului măsuri împotriva acestor metode. Eu sunt pentru transparență, dar mi se pare, se poate ca lumea să nu fie de acord cu mine, că asta nu mai este transparență, ci, așa spune, o ignoranță crasă. Să expui un copil de 7 ani, să știe toată țara ce i s-a întâmplat... Aceasta este o chestiune colaterală. Dar ziaristii pot să vină să primească informații!

Ideea de bază a Ombudsmanului este ca instituția să fie cunoscută și pentru aceasta, deși avem un colectiv numai de 10 persoane, colaborăm permanent cu Radio România la niște emisiuni unde am stabilit câțiva experți, pe probleme, care explică și răspund ascultătorilor. Apoi avem un sistem de audiențe zilnic, uneori vin 30-40 de oameni pe zi. Este foarte adevărat că foarte mulți nu știu că nu noi suntem cei care să le rezolvăm problemele, dar sunt foarte mulți oameni necăjiți în România care nu sunt nici îndrumați, nici sfătuiți din alte direcții și, pentru că au aflat de "Avocatul Poporului", vin aici. Noi, ce le facem? Le explicăm unde trebuie să se ducă. Vin uneori cu probleme insolubile.

Vreau să vă spun că sunt 2-3 probleme care, din punctul meu de vedere, sunt aproape insolubile, cum ar fi probleme de restituiri de terenuri agricole și restituiri de imobile. Oamenii care vin cu aceste probleme la noi sunt niște nemulțumiți, și eu îi înțeleg, că vin la noi după ce 5 ani, după ce au umblat prin instanțe, au dat bani la avocați. Aceștia pe undeva au dreptate să fie nemulțumiți pentru că ei au fost victimele unor abuzuri. Este foarte clar! În aceste probleme nu s-a reușit, știu eu, n-a existat încă voința politică necesară, ca să încerce să rezolve aceste probleme.

Tot în dorința de a face cunoscută instituția Avocatul Poporului, am înființat, de când am venit aici, un dispecerat. Despre ce e vorba? Este un telefon la care orice cetățean poate pune întrebări. Vă dau aici și programul. De luni până vineri, între 10-14; după aceea telefonul trece pe automat, dar nu dă sfaturi. Deci este, dacă vreți, ca cei de la Salvare, ca omul să nu vină de la Baia Mare până aici. Am comunicat despre aceasta în presă, prin televiziune, ca să se cunoască în țară. Am realizat, vis-a-vis de această implicare, să obțin o modificare a legii, în sensul de a înființa, în câteva centre mari din țară, un fel de filiale, dacă pot spune așa, birouri teritoriale. N-am procedat încă la organizarea lor, pentru că e nevoie de rectificarea bugetului, pentru că noi suntem instituție bugetară și pentru aceste filiale trebuie angajați oameni, care trebuie plătiți, ș.a.m.d. De ce am cerut înființarea acestor filiale? Prin aceasta dorim să avem, măcar în raza Curților de Apel - sunt 15 Curți de Apel la noi, câte un reprezentant al nostru, în orașele mari, care să primească audiențe, problemele mai dificile să ni le comunice, pentru că este nedrept ca un cetățean de la Baia Mare să vină până la București la Avocatul Poporului și eventual să afle că s-a adresat greșit. El plătește tren, etc.

S.C.: Mă gândesc ce diferență enormă este între cetățeanul suedez, care-și cunoaște și drepturile, dar și cui trebuie să se adreseze în diferite situații, pentru că acestora li se face educație cetățenească deja din școală, dar și la locurile de muncă, și între cetățenii români...

I.M.: Am să vă povestesc o mică întâmplare. Când eram judecător la Curtea Constituțională, domnul Hertzog - era președintele Tribunalului de la Karlsruhe, după aceea a devenit președintele Germaniei, a venit într-o vizită la noi, căci v-am spus, Curțile Constituționale colaborează foarte mult între ele, și discutăm ceva despre Constituție, și dânsul mă întreabă, pentru că era tot profesor de drept Constituțional, Drept de Stat, cum se chiamă în Germania: "Domnule, de ce n-ați trecut aici cutare lucru, cum avem noi în Constituția Germană?"